

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Taide- ja taitoaineiden sekä valinnaisten aineiden arviointi

Apua arviointiin - Opetushallituksen arviointikoulutukset 2021

Tiia Hintsa, opetusneuvos

Marjo Rissanen, opetusneuvos

Yleissivistävä koulutus ja varhaiskasvatus -yksikkö

Tässä esityksessä

- Arviointiuudistuksen taustaa
- Keskeiset täsmennykset Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lukuun 6 (Määräys 10.2.2020 OPH-281-2020)
- **Taide- ja taitoaineiden arviointi ja valinnaisten aineiden arviointi**
 - Arvioinnin tehtävät
 - Arvioinnin yleiset periaatteet
 - Arvioinnin kohteet
 - Opinnoissa eteneminen
 - Päätösarviointi
 - Todistukset ja todistusmerkinnät

Taustaa arvioinnin uudistamiselle

Perusopetuksen oppimisen arvioinnin yhdenvertaisuutta vahvistetaan

- työssä kaksi osa-aluetta
 - 1. Perusopetuksen oppimisen arvioinnin yleisten periaatteiden selkiyttäminen (luku 6, astui voimaan 1.8.2020)**
 - 2. Päättöarvioinnin kriteerien ja oppimisen tavoitteiden laatiminen (valmistuu vuoden 2020 loppuun mennessä)**
- voimassaoleva lainsäädäntö ja Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014 lähtökohtina
- toteutettu laajassa yhteistyössä opettajien, tutkijoiden ja sidosryhmien kanssa
- Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (Karvi): kriteerien käytettävyyssarviointi
- vahva tietoperustaisuus

Keskeiset täsmennykset Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden lukuun 6

Keskeiset täsmennykset

- Formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin tehtäviä on tarkennettu.
- Oppilaan itsearvioinnin ja vertaispalautteen periaatteita on täsmennetty.
- Arviointiin liittyvän dokumentoinnin velvoitteita on selkiytetty.
- Päättöarvioinnin toteuttamisen ja päättöarvosanan muodostamisen linjaukset on selkiytetty.
- Todistusmerkintöjä on täsmennetty.
- Suuri osa kansallisista linjauksista on siirretty paikalliseen opetussuunnitelmaan sellaisenaan noudatettaviksi.
- Numeroarviointia on aikaistettu siten, että se aloitetaan kaikkien opetuksen järjestäjien kouluissa neljännellä vuosiluokalla.

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) uudistettu luku 6 Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa tuli voimaan 1.8.2020.

Arvioinnin tehtävät

- Arvioinnilla on kaksi lainsäädäntöön perustuvaa, **toisiaan tukevaa tehtävää**:
 - 1) Ohjata ja kannustaa oppimista sekä kehittää oppilaiden itsearvioinnin taitoja.

Formatiivinen arviointi

- 2) Määrittää, missä määrin oppilas on saavuttanut asetetut tavoitteet.

Summatiivinen arviointi

Arvioinnin tehtävien toteuttamisessa tulee noudattaa arvioinnin yleisiä periaatteita:

- Kouluissa tulee olla yhtenäiset arvioinnin periaatteet ja käytänteet, jotka ilmenevät **koulun arviointikulttuurissa**.
- Opetuksen järjestäjä seuraa arvioinnin periaatteiden toteutumista kouluissa ja tukee yhtenäisen arviointikulttuurin kehittymistä.

Arvioinnin tehtävä: formatiivinen arviointi

- Tukevaa ja ohjaavaa palautetta – auttaa oppilasta ymmärtämään oppiaineen tavoitteet ja hahmottamaan edistymisensä suhteessa tavoitteisiin
- Kehittävää, kuvailevaa, kannustavaa
- Suuntaa tulevaa - ohjaus
- Monimuotoista, usein tapahtuvaa, laadullista
- Osa päivittäistä työskentelyä ja vuorovaikutusta, on osa pedagogiikkaa
- Systemaattista ja spontaania, opiskelu-/oppimisprosessista
- Tehdään suhteessa opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja niiden pohjalta paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain tarkennettuihin **tavoitteisiin**.
- **Opettaja, oppilas itse tai joku muu henkilö, henkilöt**
- Ei vaadi dokumentaatiota

Formatiivinen arviointi

Oppilas -> **oppimaan oppimisen taitoja:**

- *Ymmärtämään oppiaineen tavoitteet, mitkä ovat tavoitteeni? (tavoitetila)*
- *Oma edistyminen suhteessa tavoitteisiin, tämän hetkinen tila? (nykytila)*
- *Miten voi parantaa suoriutumista, pääsen tavoitteisiini? (muutos)*

Opettaja -> opetuksen kehittäminen (vastaamaan oppilaiden tarpeita ja tavoitteita)

Huoltajille annetaan lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen etenemisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.

Palautteen antamisen tapoja

- *Tarkentava palaute (corrective feedback)* kohdistuu tiettyyn yksittäiseen asiaan. Vaatimus, joka puuttuu oppilaan suorituksesta.
- *Episteeminen palaute* sisältää kehotuksen, kysymyksen ajattelun selventämiseksi.
- *Suggestiivinen palaute* pyrkii oppilaan ajattelun laajentamiseen kysymyksillä ja esimerkeillä.
- Palautteen antamisessa voidaan yhdistellä edellä mainittuja tapoja.
 - Episteemisen ja suggestiivisen palautteen yhdistelmässä käytetään kysymyksiä ja ehdotuksia oppilaan ajattelun ja suorituksen parantamiseksi.

(Leibold & Schwartz 2015)

Palaute

- Taidon oppimisessa välitön palaute on tärkeää, jotta harjoittelu tuottaa tulosta ja oppilaan motivaatio harjoitteluun säilyy.
- Taidon oppimisen alkuvaiheessa annettu palaute edistää oppimista, kun se annetaan mahdollisimman monen suorituksen yhteydessä.
- Palaute voi olla sellaista, jonka oppilas voi hankkia itse (*intrinsic*), mutta se voi olla myös muilta saatua (*extrinsic*).
- Opettajalta ja toisilta oppilailtakin saatu kannustava palaute rohkaisee jatkamaan yrittämistä vaikeankin asian parissa.
- Henkilö, jolla on kehittyneisiin sisäisiin malleihin perustuvat edistyneet taidot, käyttää erityisesti hyväkseen sisäistä palautetta.

(Keskinen 2002, Leibold & Schwartz 2015, Mononen 2007)

Ihmisyiden iholla

- Palaute lisää oppilaan tietämystä omasta suorituksestaan.
- Palautteen antamisen tyyllillä ja sensitiivisyydellä on merkitystä: kannustammeko vai lannistammeko?
- Opettajan ja oppilaan vuorovaikutuksen laatu vaikuttaa oppilaan kokemaan hyvinvointiin ja viihtyvyyteen. Vuorovaikutus on oppimisen olennainen elementti.
- Hyvinvointia edistää turvallinen ja hyväntahtoinen sosiaalinen ympäristö, joka tukee oppilaan monipuolisen osallistumisen vuorovaikutteiseen oppimiseen.

(Rissanen 2016, <https://jyx.jyu.fi/handle/123456789/51643>)

Itsearviointi ja vertaispalaute

* Jotta palautetta voidaan saada tai antaa, tavoitteen saavuttamista on pitänyt ensin arvioida.

- Itsearviointi ja vertaispalaute osa formatiivista arviointia.
- Itsearviointi = oman toiminnan jäsentynyttä arviointia
- Vertaispalaute = yksi oppimista tukevan formatiivisen arvioinnin muoto. Vertaispalautteessa* arvioitsija ja arvioitava ovat samassa asemassa ja arviointipalautetta annetaan osana oppimisprosessia.
- Oppilaat harjoittelevat **opettajan ohjaamana** itsearvioinnin sekä vertaispalautteen antamisen ja vastaanottamisen taitoja. Niitä tulee harjoitella osana kaikkien oppiaineiden opiskelua.
- Itsearviointi ja vertaispalaute eivät vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan tai sanalliseen arvioon.

Arvioinnin tehtävä: summatiivinen arviointi

- Tehtävänä on kuvata, **kuinka hyvin ja missä määrin** oppilas on saavuttanut opetussuunnitelmassa oppiaineittain oppiaineille asetetut **tavoitteet**.
- Tehdään vähintään jokaisen lukuvuoden päätteeksi sekä perusopetuksen päättyessä.
- Lukuvuoden päätteeksi tehtävä arviointi on summatiivinen kokonaisarviointi oppilaan koko lukuvuoden suoriutumisesta.
- Perusopetusasetus velvoittaa antamaan kunkin lukuvuoden päättyessä oppilaalle lukuvuositodistuksen, joka sisältää sanallisesti tai numeroin ilmaistut arviot siitä, miten oppilas on kyseisenä lukuvuonna saavuttanut tavoitteet opinto-ohjelmaansa kuuluvissa oppiaineissa.

Summatiivinen arviointi

- Tehdään suhteessa opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja niiden pohjalta paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain tarkennettuihin tavoitteisiin.
- *Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan kuitenkin myös lukuvuoden aikana tietoa oppilaan opintojen edistymisestä, työskentelystä ja käyttäytymisestä.*

Muistettava arvioinnin periaatteet:

- Jokaisen oppilaan tulee saada käsitys siitä, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen suoriutumistaan arvioidaan.
- Oppilaille on selvitettävä oppiaineiden tavoitteet sekä arvioinnin periaatteet ikäkaudelle tarkoituksenmukaisella tavalla.
- **Summatiiviseen arviointiin vaikuttavien näyttöjen arviointi tulee dokumentoida.**

Arvosanan ei pidä tulla oppilaalle yllätyksenä!

Arviointiesimerkki:

Kohde, KS

- **Tavoite: T3** opastaa oppilasta tutustumaan ja käyttämään monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittämään innovaatioita
- **Sisällöt: esim. S5** ” Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.”

Tehtävä

- Summatiivinen, **on osa taide- ja taitoaineen (käsityö) päättöarvosanaa**
p.s. samalla tulee arvioiduksi työskentelytaitoja sekä L4 (monilukutaito) ja L6 (työelämätaidot ja yrittäjäyys)

Arvioinnin
yleiset
periaatteet

Menetelmä

- Oppilas valmistaa oman suunnitelmansa mukaan tuotteen jossa käyttää tämän oppimistehtävän yhteydessä teknisen työn työtapojen materiaaleja ja välineitä. Tavoitteena harjoitella myös uuden laitteen xxx käyttöä. Suunnitelmaa tarkistetaan työskentelyn edetessä. Työskentely dokumentoidaan työpäiväkirjaan.

Arviointi

- Työskentelyprosessi arvioidaan käyttäen käsityön kriteerejä (kuvaukset arvosanoille).
- Arviointipalaute annetaan oppilaalle XXX ja prosessin arvosana dokumentoidaan (näytön arviointi) XXX. Työpäiväkirja on osa arviointiin tarvittavia näyttöjä.

Arvioinnin kuusi periaatetta

Arvioinnin kuusi periaatetta!

Avoimuus, yhteistyö,
osallisuus

Yhdenvertaista

Perustuu tavoitteisiin
ja kriteereihin

Oppilaan
ikäkausi ja
edellytykset

Suunnitelmallista,
johdonmukaista

Monipuolista

1. Arviointi on yhdenvertaista

- Arviointi perustuu opetussuunnitelmassa oppiaineille asetettuihin tavoitteisiin.
- Jokaisen oppilaan tulee saada tietää
 - mitä on tarkoitus oppia ja
 - miten oppimista, osaamista, työskentelyä ja käyttäytymistä arvioidaan.
- Arviointi perustuu oppilaiden yhdenvertaiseen kohteluun kaikilla vuosiluokilla.

2. Arviointi edellyttää avoimuutta, yhteistyötä ja osallisuutta

- Arvioinnin tehtävänä on auttaa oppilasta hahmottamaan opintojensa etenemistä. Se edellyttää vuorovaikutusta oppilaan ja opettajan välillä sekä palautteen antamista tavoitteiden saavuttamiseksi.
- Arviointiin liittyy oppilaiden **osallisuuden** mahdollistaminen, kannustaminen ja rohkaiseminen.
- Arviointi edellyttää **yhteistyötä** sekä koulussa että kotien kanssa.
- Oppilaan ja huoltajan tulee saada **riittävästi tietoa** oppilaan oppimisesta, osaamisesta, työskentelystä ja käyttäytymisestä.
- Oppilaalla ja huoltajalla on oikeus saada **tieto arviointiperusteista** sekä siitä, miten niitä on sovellettu oppilaan arviointiin.

3. Arviointi on suunnitelmallista ja johdonmukaista

- Arviointi on suunniteltava johdonmukaiseksi kokonaisuudeksi sekä varmistettava **arviointiperiaatteiden** yhtenäisyys koulussa.
- Arvioinnin tulee kohdistua vain siihen, mitä opetussuunnitelmassa on asetettu tavoitteeksi.
- Oppilaiden suorituksia ei verrata toisiinsa.
- Arviointi ei kohdistu oppilaan persoonaan, temperamenttiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin.
- **Opettajien yhteistyö** kouluyhteisössä on välttämätöntä arvioinnin johdonmukaisuuden toteutumiseksi.

4. Arviointi on monipuolista

- Monipuolinen arviointi perustuu eri menetelmin kerättyihin näyttöihin.
- Opettaja valitsee arviointimenetelmät arvioinnin tehtävien ja oppiaineen tavoitteiden kannalta tarkoituksenmukaisella tavalla.
- Oppilaalle tulee tarjota mahdollisuuksia osoittaa osaamistaan eri tavoin.
- Vain yhden arviointimenetelmän avulla ei voida arvioida kaikkia oppiaineille asetettuja tavoitteita.

Opettajien käyttämiä arviointimenetelmiä ja -välineitä

(Karvin julkaisut 7:2019, Että tietää missä on menossa, 109–114)

Opettajista 19 %
käyttää kaikkia
näitä.

Arviointimenetelmät: kokeet, erilaiset tuotokset, vuorovaikutteiset menetelmät ja digitaaliset arviointimenetelmät

Koetyypit

- Yksin tehtävä koe (eniten käytetty)
- Aineistokoe (eniten käytetty reaaliaineissa)
- Suullinen koe (eniten käytetty vieraiden kielten opetuksessa)
- Pari- tai ryhmäkoe (eniten käytetty äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa)
- Toiminnallinen koe (eniten käytetty taide- ja taitoaineissa)

Tuotokset

- Esseet ja kirjoitelmat (useimmin äidinkielen ja kirjallisuuden sekä vieraiden kielten arvioinnissa)
- Kuvalliset tuotokset (muita useammin taide- ja taitoaineissa)
- Videot ja ääniaineistot (useimmin vieraiden kielten opetuksessa)
- Portfolio (korostui oppilaanohjauksessa)
- Draama (eniten äidinkielen opetuksessa)

5. Arviointi perustuu tavoitteisiin ja kriteereihin

- **Oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arviointi** perustuu opetussuunnitelman perusteissa asetettuihin ja paikallisessa opetussuunnitelmassa vuosiluokittain tarkennettuihin oppiaineiden tavoitteisiin.
- Kansalliset arviointikriteerit on laadittu 6. luokan päätteeksi sekä päättöarviointiin.
- **Kriteerit eivät ole oppilaalle asetettuja tavoitteita**, vaan ne määrittelevät arvosanoihin 5, 7, 8 ja 9 vaadittavan osaamisen tason.
- Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti, hänen suorituksiaan arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin.
- Yksilöllistetyn oppimäärään mukaan oppiainetta opiskelevan oppilaan suoritukset arvioidaan suhteessa HOJKSissa määriteltyihin hänelle yksilöllisesti asetettujen tavoitteiden mukaan.

Käsityön esimerkki:
T3 opastaa oppilasta
tutustumaan ja käyttämään
monipuolisesti erilaisia
työvälineitä, materiaaleja ja
tarkoituksenmukaisia työtapoja
sekä kehittämään innovaatioita

Oppilas oppii käyttämään
monipuolisesti erilaisia työvälineitä
sekä oppii valitsemaan
tarkoituksenmukaisia materiaaleja
ja käsityön työtapoja. Oppilas on
kekseliäs työskentelyssään.

Työvälineiden
käyttö,
valmistusmenetel-
mien ja käsityön
työtapojen
tarkoituksenmukai-
nen käyttäminen

A5: Oppilas osallistuu molempien
käsityön työtapojen opetukseen.

Oppilas käyttää erilaisia työvälineitä
ja materiaaleja tarvittaessa
konkreettisesti ohjattuna

Opetuksen
tavoitteet

Opetuksen
tavoitteista johdetut
oppimisen tavoitteet

Arvioinnin
kohde

Osaamisen kuvaukset
(kriteerit) arvosanoille
5, 7, 8 ja 9

Opettajalle

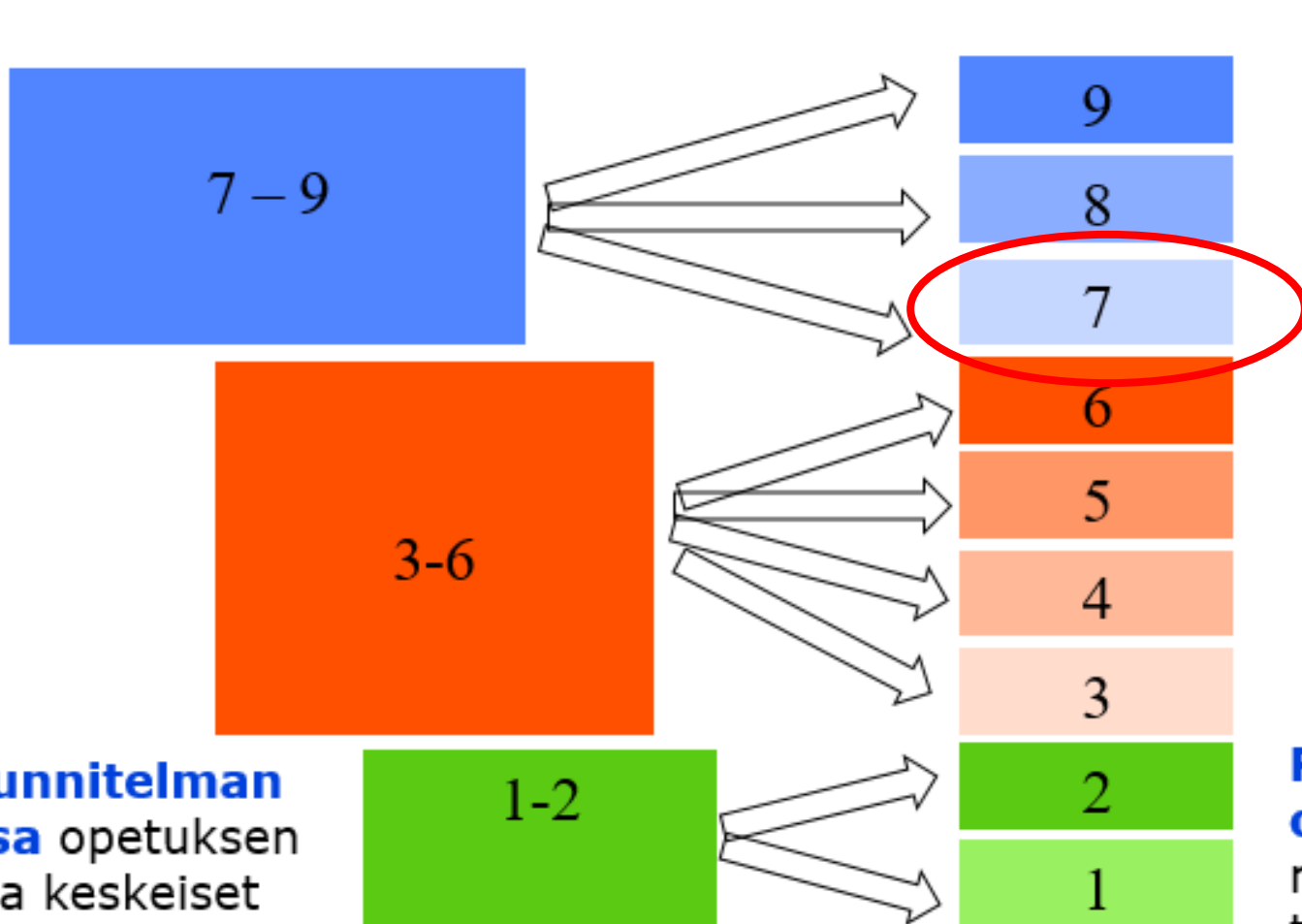
Oppilaalle

Opettajalle
ja oppilaalle

Oppilaan
osaaminen

Käsityö

Oppiaineiden opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt määriteltävä vuosiluokittain paikallisessa opetussuunnitelmassa

Päätösarviointi:
Tavoitteet ja kriteerit
arvosanoille 5, 7, 8 ja 9

Opetussuunnitelman perusteissa opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisältöalueet on määritelty vuosiluokkakokonaisuuksittain.

| Opetushallitus

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään opetuksen tavoitteet ja keskeiset sisällöt jokaiselle vuosiluokalle.

6. Arvioinnissa otetaan huomioon oppilaiden ikäkausi ja edellytykset

- Oppilaiden **erilaiset tavat oppia ja työskennellä otetaan huomioon** ja huolehditaan siitä, ettei osaamisen osoittamiselle ole esteitä.
- Arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan terveydentila ja erityistarpeet.
- Oppimisen tuen tarpeet sekä muut osaamisen osoittamista vaikeuttavat syyt tulee ottaa arviointikäytännöissä huomioon siten, että oppilaalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoisin tapoihin osoittaa osaamisensa.
- Maahanmuuttotustaisten ja vieraskielisten arvioinnissa tulee ottaa huomioon oppilaan kielitaidon taso koulun opetuskielessä.

Arvioinnin kohteet

- oppiminen ja osaaminen
- työskentely
- käyttäytyminen

Oppiminen ja osaaminen

- Oppimisen arviointi (formatiivinen arviointi)
 - liittyy oppimisprosessin ohjaamiseen ja siitä annettavaan palautteeseen.
- Osaamisen arviointi (summatiivinen arviointi)
 - liittyy oppilaan tiedollisen ja taidollisen osaamisen tasoon
 - perustuu oppiaineiden opetuksen tavoitteisiin.
- Laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden saavuttamista ei arvioida oppiaineista erillisinä.
 - Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteerien mukaisesti, tulevat myös laaja-alaisen osaamisen tavoitealueet arvioiduiksi.

Työskentely

- Työskentely on osa **oppiaineiden arviointia**.
- Perustuu eri oppiaineissa asetettuihin **työskentelytaitojen tavoitteisiin**.
- Työskentelytaidoilla tarkoitetaan perusopetuksen aikana osana oppiaineita kehittyvää taitoa
 - työskennellä **itsenäisesti ja yhdessä**
 - suunnitella ja arvioida omaa työskentelyään
 - **toimia vastuullisesti** ja parhaansa yrittäen
 - toimia rakentavasti **vuorovaikutuksessa**.
- Kun opettaja toteuttaa arvioinnin oppiaineiden tavoitteiden ja kriteerien mukaisesti, tulee myös työskentely arvioiduksi.

Työskentely

- Oppilaan työskentelyyn liittyviä erityistarpeita tulee tarvittaessa kirjata oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin, jotta ne voidaan ottaa huomioon työskentelyn arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksessa.
- Työskentelystä ei anneta erillisiä arvioita tai arvosanoja todistuksiin, sisältyy oppiaineen arvosanaan.

Esimerkkejä käsityön osaamisen kuvauksista työskentelyn näkökulmasta

Osaamisen kuvauksia
päättöarvioinnin
kriteeritaulukosta
(OPH-5042-2020)

T1: Oppilas suunnittelee työtään annettujen ohjeiden mukaan. (A7)

T2: Oppilas asettaa opettajan avulla konkreettisen työskentelyyn liittyvän oppimisen tavoitteen. (A5)

T6: Oppilas osaa käyttää käsityöprosessin suunnittelussa, valmistamisessa ja dokumentoinnissa sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa tieto- ja viestintäteknologiaa. (A8)

T5: Oppilas arvioi ja ennakoii työskentelyn vaaroja ja riskejä osana käsityöprosessia. (A9)

T3: Oppilas osallistuu molempien käsityön työtapojen opetukseen.

Oppilas käyttää erilaisia työvälineitä ja materiaaleja tarvittaessa konkreettisesti ohjattuna. (A5)

Käyttäytyminen

- Käyttäytymistä arvioidaan suhteessa paikallisessa opetussuunnitelmassa **käyttäytymiselle asetettuihin tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.**
- Käyttäytymiselle asetetut tavoitteet perustuvat **koulun toimintatapoihin ja järjestyssääntöihin.**
- Käyttäytyminen **ei vaikuta oppiaineesta saatavaan arvosanaan** tai sanalliseen arvioon.
- Oppilaan käyttäytymiseen liittyvät erityistarpeet tulee tarvittaessa kirjata oppimissuunnitelmaan tai HOJKSiin, jotta ne voidaan ottaa huomioon käyttäytymisen arvioinnin suunnittelussa ja toteutuksesta.
- Käyttäytymisen **sanallinen arvio annetaan todistuksen liitteellä.**
- Käyttäytymisen arviota ei merkitä päättötodistukseen eikä erotodistukseen.

Päätösarviointi

Päätöarviointi

- Päätötodistus annetaan perusopetuksen päättyessä oppilaalle, joka on saavuttanut perusopetuksen koko oppimäärän tavoitteet vähintään arvosanan 5 edellyttämän osaamisen mukaisesti.
- Päätöarviointi tehdään vuosiluokkien 7–9 aikana osoitetun osaamisen perusteella
 - suhteessa oppiaineen oppimäärän tavoitteisiin
 - käyttäen opetussuunnitelman perusteissa määriteltyjä päätöarvioinnin kriteereitä.

Päätöarvosanan muodostaminen

- Päätöarvosanan muodostamisessa otetaan huomioon **kaikki perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt oppiaineen oppimäärän tavoitteet ja niihin liittyvät päätöarvioinnin kriteerit riippumatta siitä, mille vuosiluokalle 7, 8 tai 9 yksittäinen tavoite on asetettu paikallisessa opetussuunnitelmassa.**
- Niiden oppiaineiden tavoitteiden, joiden osalta osaaminen on osoitettu vuosiluokilla 7 ja 8, arviointi otetaan huomioon päätöarviointia tehtäessä.
- Näihin tavoitteisiin perustuva osaamisen taso tulee arvioida käyttäen päätöarvioinnin kriteereitä.
- Päätöarvosana on oppiaineen oppimäärän tavoitteiden ja kriteerien perusteella muodostettu **kokonaisarviointi.**
- Paremman osaamisen tason saavuttaminen jonkin tavoitteen osalta **voi kompensoida hylätyn tai heikomman suoriutumisen jonkin muun tavoitteen osalta.**
- Päätöarvioinnissa työskentelyn arviointi sisältyy oppiaineen arvosanaan.

Muista arvioinnin yleiset
periaatteet (uudistettu luku 6)!

Erityistä tukea saavan oppilaan päättöarviointi

- **Jos erityistä tukea saava oppilas opiskelee oppiaineen yleisen oppimäärän mukaisesti**
 - suoriutumista arvioidaan suhteessa yleisen oppimäärän tavoitteisiin käyttäen päättöarvioinnin kriteereitä
- **Oppimäärän yksilöllistäminen tehdään vasta silloin**
 - kun oppilas ei annetusta tuesta huolimatta näytä saavuttavan arvosanan 5 edellyttämää osaamisen tasoa
- **Jos oppilas opiskelee oppiaineen yksilöllistetyn oppimäärän mukaan**
 - suoriutumista arvioidaan HOJKSissa määriteltyjen yksilöllisten tavoitteiden mukaan
 - arviointi ei tällöin perustu päättöarvioinnin kriteereihin
- **Yksilöllistettyjen oppimäärien mukaisesti opiskelluissa oppiaineissa voidaan käyttää numeroarvioinnin sijaista sanallista arviota myös päättöarvioinnissa.**

Taide- ja taitoaineiden arviointi

Valinnaisten aineiden arviointi

Taide- ja taitoaineiden valinnaiset ja valinnaiset aineet tuntijaossa

Tuntijakoasetus 2012

<https://minedu.fi/documents/1410845/4123068/Perusopetuksen-tuntijako-Valtioneuvoston-asetus-28.6.2012.pdf/8c904085-afa3-46c0-9edc-12bc3eef52bf>

Tuntijakoasetus 2018

<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180793>

Aine	Vuosi	1	2	3	4	5	6	7	8	9	Yht.
Äidinkieli ja kirjallisuus		14			18				10		42
A1-kieli ¹		2			9				7		18
B1-kieli							2		4		6
Matematiikka		6			15				11		32
Ympäristöoppi		4			10						
Biologia ja maantieto ²									7		
Fysiikka ja kemia ²									7		
Terveystieto ²									3		
Ympäristö- ja luonnontietoaineet yhteensä					14				17		31
Uskonto/Elämäkatsomustieto		2			5				3		10
Historia ja yhteiskuntaoppi ³					5				7		12
Musiikki		2			4				2		8
Kuvataide		2			5				2		9
Käsityö		4			5				2		11
Liikunta		4			9				7		20
Kotitalous									3		3
Taide- ja taitoaineiden valinnaiset					6				5		11
Taide- ja taitoaineet yhteensä											62
Oppilaanohjaus									2		2
Valinnaiset aineet						9					9
Vähimmäistuntimäärä yhteensä											224
(Vapaaehtoinen A2-kieli) ⁴						(12)					(12)
(Vapaaehtoinen B2-kieli) ⁴									(4)		(4)

Taide- ja taitoaineet ja valinnaiset aineet

Luku 12.1 ja 12.2 (POPS 2014)

Taide- ja taitoaineiden oppimäärä perusopetuksessa vuosiluokilla 1–9

Kaikille yhteiset taide- ja taitoaineet

- musiikki, kuvataide, käsityö, liikunta, kotitalous
- Yhteensä vähintään 51 vvt

Taide- ja taitoaineiden
valinnaiset tunnit

6 vvt vuosiluokilla 1–6

5 vvt vuosiluokilla 7–9

Valinnaisten aineiden oppimäärä, vähintään 9 vvt vuosiluokilla 1–9

Syventävät valinnaiset aineet

- syventävät, laajentavat yhteisten oppiaineiden sisältöjä
- nimi esim. Lempeästi leipoen, Bändisoittaminen, Digikuvaus, Tuunaten ja hitsaten

Soveltavat valinnaiset aineet

- voivat sisältää aineksia useasta eri oppiaineesta tai laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista
- nimi esim. Tukioppilastoiminta, Kalastusta itsetehdyillä vaapuilla

Valinnaisten aineiden arviointi

- **Valinnaiset aineita voivat olla**
 - oppiaineisiin liittyviä syventäviä valinnaisia aineita
 - soveltavia valinnaisia aineita
- **Valinnaiset aineet, jotka muodostavat yhtenäisen, vähintään 2 vuosiviikkotunnin (vvt) oppimäärän vuosiluokilla 4-9, arvioidaan numeerisesti.**
- **Oppimäärältään alle 2 vuosiviikkotuntia käsittävät valinnaiset aineet arvioidaan sanallisesti**
 - Sanallisesti arvioitavista valinnaisista aineista merkitään todistuksiin vuosiviikkotuntimäärä sekä merkintä **"hyväksytty"**.
 - Mikäli sanallisesti arvioitu valinnainen aine katsotaan jonkin yhteisen oppiaineen **syventäviksi opinnoiksi**, sen **suoritus voi korottaa** ko. oppiaineen arvosanaa.
 - Korottamismahdollisuus tulee kirjata paikalliseen opetussuunnitelmaan, jotta periaatteet ja menettelyt ovat yhdenmukaisia.

Valinnaiset aineet päättötodistuksessa

- Numeroin arvioitavista valinnaisista aineista merkitään todistukseen nimi, vuosiviikkotuntimäärä ja arvosana.
- Sanallisesti arvioitavista valinnaisista aineista merkitään "hyväksytty".
- Kaikki yhteisiin oppiaineisiin liittyvät oppilaan suorittamat valinnaiset aineet (syventävät valinnaiset aineet) merkitään päättötodistukseen kyseisen oppiaineen alle.
- Valinnaiset aineet (soveltavat valinnaiset aineet), jotka eivät liity mihinkään yhteiseen oppiaineeseen, merkitään todistukseen otsikon "Soveltavat valinnaiset aineet" alle.
- Mikäli oppilas vaihtaa valinnaisen aineen toiseen, merkitään päättötodistukseen kesken jääneen valinnaisaineen kohdalle numeroarvosana tai "osallistunut", ja uudesta "hyväksytty" tai numeroarvosana riippuen vuosiviikkotuntimäärästä.

Liite 1. ESIMERKIT TODISTUSMERKINNÖISTÄ

LUKUVUOSITODISTUS 6. VUOSILUOKKA

Opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
Oppilaan nimi ja syntymäaika
Todistuksen antamispäivä

Oppilaan opinto-ohjelma	Laajuus	Arvio
Käyttäytyminen		9
Äidinkieli ja kirjallisuus		
Suomen kieli ja kirjallisuus	x vvt	8
Toinen kotimainen kieli		
Ruotsi (B1- oppimäärä)	x vvt	7
Vieras kieli		
Englanti (A1-oppimäärä)	x vvt	10
Ranska (A2-oppimäärä)	x vvt	8
Matematiikka	x vvt	7*
Ympäristöoppi	x vvt	5
Uskonto/elämäkatsomustieto	x vvt	7
Historia	x vvt	9
Yhteiskuntaoppi	x vvt	10
Musiikki	x vvt	6
Bändisoittaminen	1 vvt	hyväksytty
Kuvataide	x vvt	8
Kuvataiteen syventävä valinnainen	2 vvt	7
Käsityö	x vvt	9
Liikunta	x vvt	10
Kotitalous	1 vvt	9

Oppiaineeseen liittyviä syventäviä valinnaisia aineita

Soveltavat valinnaiset aineet

Tieto- ja viestintäteknologia	1 vvt	hyväksytty
Draama	1 vvt	hyväksytty

Lisätietoja:

Oppilas on opiskellut tähdellä (*) merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan.

Oppilas on opiskellut A-ruotsia kielikylpykielenä kaksikielisessä opetuksessa/Oppilas on opiskellut A-englantia kohdekielenä kaksikielisessä opetuksessa.

Koulun opetuskieli

Oppilas siirtyy x vuosiluokalle.

Arviointiasteikko: 4 hylätty, 5 välttävä, 6 kohtalainen, 7 tyydyttävä, 8 hyvä, 9 kiitettävä, 10 erinomainen

Todistus on Opetushallituksen 10.2.2020 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen

Opetusryhmästä vastaavan opettajan tai rehtorin allekirjoitus

Taide- ja taitoaineiden vähimmäisvuosiviikkotunnit ja taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit: yhteensä 41 vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 1-6.

Kotitalous-oppiaineeseen on opetuksen järjestäjän niin päättäessä mahdollista osoittaa paikallisessa tuntijaossa vuosiviikkotunteja taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista (6 vvt vuosiluokilla 1-6). Tuolloin kotitaloudessa tehdään vuosiviikkotuntimäärästä riippumatta numeroarviointi 4. vuosiluokasta alkaen.

PERUSOPETUKSEN PÄÄTTÖTODISTUS

Opetuksen järjestäjän ja koulun nimi
Oppilaan koko nimi ja henkilötunnus
Todistuksen antamispäivä

Taide- ja taitoaineiden vähimmäisvuosiviikkotunnit ja taide- ja taitoaineiden valinnaiset tunnit: yhteensä 21 vuosiviikkotuntia vuosiluokilla 7-9.

Oppilaan opinto-ohjelma	Laajuus	Arvio
Äidinkieli ja kirjallisuus		
Suomen kieli ja kirjallisuus	x vvt	9 kiitettävä
Toinen kotimainen kieli		
Ruotsi (B1- oppimäärä)	x vvt	8 hyvä
Vieras kieli		
Englanti (A1-oppimäärä)	x vvt	10 erinomainen
Ranska (A2-oppimäärä)	x vvt	8 hyvä
Matematiikka	x vvt	9 kiitettävä
Maantieto	x vvt	5 välttävä
Biologia	x vvt	6 kohtalainen*
Fysiikka	x vvt	6 kohtalainen
Kemia	x vvt	7 tyydyttävä
Terveystieto	x vvt	9 kiitettävä
Uskonto/elämäkatsomustieto	x vvt	8 hyvä
Historia	x vvt	7 tyydyttävä
Yhteiskuntaoppi	x vvt	8 hyvä
Musiikki	x vvt	10 erinomainen
Bändisoittaminen	1 vvt	hyväksytty
Kuvataide	x vvt	9 kiitettävä
Kuvataiteen syventävä valinnainen	2 vvt	8 hyvä
Käsityö	x vvt	7 tyydyttävä
Syventävä tekstiilityö	2vvt	9 kiitettävä
Hitsaten ja tuunaten	1vvt	hyväksytty
Liikunta	xvvt	10 erinomainen
Kotitalous	xvvt	9 kiitettävä

Soveltavat valinnaiset aineet

Tieto- ja viestintäteknologia	1 vvt	hyväksytty	Kesken jäänyt valinnainen aine
Kestävä kehitys	1 vvt	hyväksytty	
Draama	1 vvt	osallistunut	
Kalastusta itsetehdyillä vaapuilla	1 vvt	hyväksytty	

Oppilaan opinto-ohjelmaan on kuulunut oppilaanohjausta ja työelämään tutustumista.

Lisätietoja:

Soveltava valinnainen aine (esim. kahden oppiaineen yhteinen (ks+bg))

Oppilas on opiskellut tähdellä (*) merkityt oppiaineet yksilöllistetyn oppimäärän mukaan.

Oppilas on opiskellut A-ruotsia kielikylpykielenä kaksikielisessä opetuksessa/Oppilas on opiskellut A-englantia kohdekielenä kaksikielisessä opetuksessa.

Koulun opetuskieli

Arviointiasteikko: 5 välttävä, 6 kohtalainen, 7 tyydyttävä, 8 hyvä, 9 kiitettävä, 10 erinomainen

Todistus on Opetushallituksen 10.2.2020 hyväksymien perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden mukainen.

Perusopetuksen oppimäärä sijoittuu tasolle kaksi kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisissa tutkintojen viitekehyksessä.

Rehtorin allekirjoitus

Vuosiviikkotunnit koostuvat kaikille yhteisistä käsityön vähimmäistunneista ja taide- ja taitoaineiden valinnaisista tunneista

Syventävällä valinnaisella aineella voi olla kuvaava, emoaineeseen liittyvä nimi

Syventävä valinnainen aine, alle 2 vvt, arvioidaan sanallisesti – voi korottaa päättöarvosanaa; oltava määräys paikallisessa ops:ssa

OPETUSHALLITUS
UTBILDNINGSTYRELSEN

Kiitos mielenkiinnostanne!

perusopetus.arviointi@oph.fi

**Aiheeseen liittyvää
kirjallisuutta**

Julkaisuja

Kansallinen koulutuksen arviointikeskus (KARVI)

- OPS kehittämistyön kompassina: Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden 2014 toimeenpanon arviointi (2021) <https://karvi.fi/publication/ops-kehittamistyon-kompassina-esi-ja-perusopetuksen-opetussuunnitelmien-perusteiden-2014-toimeenpanon-arviointi/>
- Näkymiä OPS-matkan varrelta – Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden 2014 toimeenpanon arviointi (2020) <https://karvi.fi/publication/nakymia-ops-matkan-varrelta-esi-ja-perusopetuksen-opetussuunnitelmien-perusteiden-2014-toimeenpanon-arviointi/>
- Perusopetuksen päättöarvioinnin kriteereiden toimivuuden arviointi (2020) <https://karvi.fi/publication/perusopetuksen-paattoarvioinnin-kriteereiden-toimivuuden-arviointi/>
- ”Että tietää missä on menossa” – Oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa (2019) <https://karvi.fi/publication/etta-tietaa-missa-on-menossa-oppimisen-ja-osaamisen-arviointi-perusopetuksessa-ja-lukiokoulutuksessa/>
- OPS-työn askeleita – Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteiden 2014 toimeenpanon arviointi (2019) <https://karvi.fi/publication/ops-tyon-askeleita-esi-ja-perusopetuksen-opetussuunnitelmien-perusteiden-2014-toimeenpanon-arviointi/>

Perusopetuksen arviointi uudistuu -sivut oph.fi-palvelussa

1. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/apua-arviointiin-opetushallituksen-arviointikoulutukset-kevaalla-2021>
2. <https://www.oph.fi/fi/oppimisen-ja-osaamisen-arviointi-perusopetuksessa>
3. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-paattoarviointin-kriteerien-laatiminen#anchor-oppilaan-oppimisen-ja-osaamisen-arviointi-perusopetuksessa-182020-alkaen-luku-6>
4. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/perusopetuksen-paattoarviointin-kriteerien-laatiminen>

Perusopetus

Perusopetus tukee oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäsenenä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja. Perusopetus

Tällä sivulla:

- Uudistamisen tavoitteet
- Keskeiset muutokset
- Valmistelua on tehty yhteistyössä
- Aikataulu
- Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa 1.8.2020 alkaen (luku 6)**
- Taustoja arviointilukuun 6
- Tukimateriaaleja luvun 6 toimeenpanon tueksi ja tulevia koulutuksia
- Lisätietoja

Oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa 1.8.2020 alkaen (luku 6)

→ *Bedömning av elevens lärande och kunskande, ändringar och kompletteringar i grunderna för läroplanen*

Opetushallituksen antama määräys sekä Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteisiin 2014 tehdyt muutokset ja lisäykset liitteineen.

- Perusopetuksen arviointiluku 6, 10.2.2020.pdf** (pdf, 319.58 KB)
- Perusopetuksen arviointiluku 6, 10.2.2020.docx** (docx, 68.16 KB)
- Muutosmääräys, perusteet 2014, luku 6, oppimisen arviointi, 10.2.2020.pdf** (pdf, 163.22 KB)
- Liite 1, perusopetuksen todistusmallit.pdf** (pdf, 102.71 KB)
- Liite1, perusopetuksen todistusmallit.docx** (docx, 17.14 KB)

Takaisin ylös ↑

Taustoja arviointilukuun 6

Usein kysytyt kysymykset arvioinnista

- Arviointi peruskouluissa yhdenmukaistuu** (pdf, 1.6 MB)

Takaisin ylös ↑

Tukimateriaaleja luvun 6 toimeenpanon tueksi ja tulevia koulutuksia

Oppimisen ja osaamisen arviointi perusopetuksessa

WWW.OPH.FI

Tietoa perusopetuksen arvioinnista. Tutustu uudistuvaan oppilaan oppimisen ja osaamisen arviointiin.